

ВОГОНЬ ОРЛИНОЇ РАДИ

ч. 92 квітень – червень 1992

Вогонь Орлиної Ради

1

ДОРОГІ БРАТЧИКИ Й СЕСТРИЧКИ!

Це число нашого ждурналу наспіє до Вас у великодній час. Це - перший Великдень від часу проголошення самостійности України, "Перший Великдень на Волі" або, як писав Поет:

Великдень! Боже мій великий, -
Ще як світ світом, не було
У нас Великодня такого!

Святкуємо воскресення Христа в повному розумінню, що воскресла вже наша Батьківщина, відновився наш нарід, віродився наш Пласт. Пропали ворожі затії, що хотіли змести нас з лица землі. Правда перемогла, як завжди!

Під радісний гул великодніх дзвонів, під стукіт крашанок, під співи древніх гагілок відкріймо свої серця один одному а в першу чергу - нашим найменшим пластунятам.

ХРИСТОС ВОКСКРЕСІ ВОСКРЕСЛА УКРАЇНА!

Щиро вітаю Вас:

СКОБІ

Сирин Орел Орел

Мудрість Сірих Орлів

Теодосій Самотулка

ДО ПИТАННЯ ІСТОРИЧНИХ ІГРОВИХ КОМПЛЕКСІВ

На Великій Раді Орлиного Круга я почув критичне зауваження щодо терміну: "історичні ігрові комплекси", який слід заступити назвою "історичні ігри". Я, як автор концепції історичних ігрових комплексів, обіцяв узяти до уваги це зауваження. Хід моїх роздумів, з якими я хотів би поділитися з виховниками, такий:

Першим зразком історичних ігрових комплексів є "Отрок". У практичному коментарі до нього на стор. 61 я подав визначення "Отрока", а саме: "Отрок" - ігровий комплекс, тобто серія ігор, вплетених у розповідну канву, що охоплює наше славне минуле княжих часів. Під композиційним аспектом "Отрок" це пов'язання в одну цілість ряду однотемних занять із новачками, а саме сходинок, прогулянок, новацьких вогників, новацьких змагів тощо." Це визначення відноситься і до інших історичних ігрових комплексів, очевидно з відповідними до змісту змінами.

Моє розуміння історичного ігрового комплексу склалося на основі мого ретельного вивчення питання гри, мого власного досвіду в праці з дітьми й молоддю, а згодом закріпилося під час моїх студій на Університеті в Цюріху. У моєму формулюванні терміну розкриваються не лише зміст та форма, але й істотні ознаки концепції засвоєння історії України при допомозі ігор. Чи правильний цей термін?

Які є визначення поняття "комплекс"? Комплекс - це "сукупність предметів, явищ, дій, властивостей, що становлять одне ціле." /Словник української мови, ІУ, Ст. 250/. Вебстер подає 3 значення слова: 1. Перше значення покривається з поданим вгорі визначенням. 2. психоаналітичне значення, що відноситься до психопатологічного, як правило, несвідомого конфлікту індивіда, який то конфлікт зумовлює більше чи менше відхилену від норми поведінку даного індивіда. 3. Переносне значення відноситься до надмірно турботного почуття чи страху.

Хіба ясне є те, що ужив термін "комплекс" у загальному його значенні, яке відноситься до виховних цілей, а не в специфічному психоаналітичному. Я не говорив в "Отроці" про комплекс Едіпа чи інший, але про педагогічну методу вивчення історії, яка є комплексна. Іншими словами, я не склав поодинокі ігри історичної тематики до купи без пов'язання їх із українською культурою княжих часів. І так зрозуміли "Отрока" рецензенти його, до речі не-пластуни. "Автор старався охопити те, що найкраще в нас було. І лицарські подвиги володарів старої України і культурне життя враз з монастирями, першими школами і багато іншого." /О. Копач - Думки з приводу "Отрока", "Мета" ч. 41. 1952/. Іван К-ий так оцінює "Отрока": "Книжка своєрідна своїм характером. Вона має правити за довідника для провідників пластової молоді, але вона одночасно цікавий твір для читання й тим, хто стоїть далеко від Пласту." /"Свобода" ч. 170/1952/.

Мене тривожить рівень розуміння історичних ігрових комплексів і вміння їх здійснювати. Причин цього стану є більше. Та чи не найважливішою є брак комунікації, а з нею є пов'язаний брак співпраці та інші справи. У ЗСА лише поодинокі виховники вміють переводити історичні ігрові комплекси так, як треба, а в Канаді? Я не знаю. Не во гнів нікому, ЗСА і Канада живуть окремими пластовими "республіками". А нам треба мати єдиний Пласт.

Журиць мене не критика, бо вона потрібна, а брак респекту до творчих осіб, що проявляється легковажним, непродуманим ставленням до їх концепцій чи творів. Не годиться без згоди автора міняти терміни стійкої концепції тільки тому, що вона не подобається з тих чи інших причин чи дана особа неправильно розуміє її.

Виховання дітей у сучасну пору є комплексне, зокрема в нас. Тому треба багато й багатьом працювати, щоб знайти розв'язки численних проблем. Мимо моїх старань історичні ігрові комплекси для новачок нездійснені. Отож треба в єдності і співпраці продовжувати працю над історичними ігровими комплексами, а нескребти окремо кожному собі ріпку. Історичні ігрові комплекси зберігають пам'ять народу. Теоретичне, нецікаве вивчення історії України на сходинах скоро забувається. Наші окупанти робили й роблять все можливе, щоб історична пам'ять затратилася. Історичні ігрові комплекси творять міцний фундамент національного виховання. Тому дискутуймо проблеми, спільно продовжуймо працю над історичними ігровими комплексами для новачок так, як це діло ведеться для новаків. Тому зробім все можливе, щоб ми могли відбутися спільні дошкили виховників не лише з ЗСА і Канади, але й інших країн, де діє Пласт, в аспекті історичних ігрових комплексів.

Митрополит Андрей серед новачтва, 1985. Знімка зроблена біля митрополічної палати. Світлив Іван Кліщ. Виховники в горішньому ряді /зправа доліва/: Левко Назар, о. Бучацький, Іван Кліщ, Дорко Кравчук /сторож табору/, Левко Дубас, Роман Копач, НН, НН, Тиміш Білостоцький /видно тільки половину лиця/, НН, Володимир Билень, Богдан Сасвич /видно чуб і половину лиця/, Ярослав Білинський /в окулярах/, Роман Сасвич.

Сірий Орел Надя

ПЕРЕДТАБОРОВА ПІДГОТОВА Й ПОРЯДОК ДНЯ В ТАБОРІ.

Плянунвання табору треба починати пів, а то й навіть один рік наперед. Найперше треба підшукати коменданта табору. Пластун, що перебирає на себе обов'язки коменданта табору, мусить добре впевнитися, чи матиме заваканції на час табору, щоб не ввести в блуд управу оселі та крайового референта УПН-ів. Нема нічого гіршого для табору новаків, як резигнація коменданта табору перед самим початком таборування.

Комендант при допомозі таборової комісії та крайового референта новаків підшукує собі бунчужного, писаря та гніздових - коли табір є великий. Коли комендант підбере булаву сам, то буде в таборі співпраця.

Братчиків підбирають гніздові. Коли гніздових нема, тоді комендант, бунчужний та писар підбирають братчиків. Зголошення братчиків комендант повинен дістати хоча кілька місяців наперед. Першенство мають братчики активні, що мають повний вишкіл впорядника та дістали ступінь. Можна брати братчиків, що мають практику, але ще не дістали ступня, хоча вже пройшли вишкіл. Відтак брати братчиків, що відбули вишкіл, мають практику тільки в таборі, але в Станиці вони є неактивні. Такі братчики звичайно не мають ступня впорядника. Виказалось практичним та корисним для табору, коли комендант, бунчужний та писар є з того самого куреня.

Комендант збирає всі зголошення братчиків, він пише до них, що приймає їх до табору, та на підставі того, що вони знають, призначає, хто переводитиме історичні гри, а хто вмилості, та котрі. Братчик має написати плян до своєї вмилості та переслати до коменданта до перевірення. Це мусить бути виконане далеко перед табором, щоб комендант мав час перечитати, евентуально поправити, та повернути братчикові до доповнення чи поправки. У таборі вже не можна додавати нових вмилостей, бо ніхто із братчиків не є до них приготований, не має пляну та відповідних матеріалів.

Зголошення таборовиків повинен дістати комендант зараз після закінчення реєстрації, тобто на один місяць перед табором. На доручення коменданта ці зголошення може зібрати бунчужний або писар.

Зголошення треба зразу перевірити, чи нема новаків, що вже покінчили, або кінчать 12 років. Новацький табір не є для них. Вони будуть тільки нудитися, перешкаджати братчикам та іншим новакам. Комендант повинен звернутися до Таборової Комісії, щоб Станиця переписала такого великого новака до юнацького табору. Також у таборі не повинні бути діти молодші, як сім років. Ми маємо новацький правильник, там є поданий вік новацький.

Коли вже є всі зголошення, комендант розтаборює новаків. Поділити всіх новаків на чотири групи, три групи до трьох історичних гор, та четверту - ті, що вже пройшли всі історичні гри, тобто орлята. Перша група, це рій або гніздо - отроки, друга група, це рій або гніздо джурів, а третя група, це рій або гніздо звідунів.

Орлята повинні бути окремо, навіть коли їх є всего кілька. Тоді, коли всі інші мають історичні гри, один братчик, навіть писар або бунчужний, повинен з ними переводити додаткові вмілості - такі, як Малий амбасадор, Географ та інші. Ніхто не повинен вдру-ге переходити історичної гри.

Комендант повинен мати на папері записані приміщення-кімнати, скільки в котрій кімнаті може таборувати. Тоді комендант ділить отроків на рої за віком та приділює до поодиноких кімнат. Треба дотримуватися приписів уряду здоров'я та не давати за багато новаків до одної кімнати. Прошу старатися не мішати членів з двох інших роїв/гнізд в одній кімнаті, хіба що в таборі є брак місця. Коли вже треба дати до одної кімнати отроків та джур разом, то давати найстарших хлопців та старатися не мішати їх. Відтак зробити спис за кімнатами, спис за гніздами, а на самому кінці поазбучний спис табору із зазначенням, хто в котрому гнізді, та в котрій кімнаті. Прошу бути приготованим, що в останній хвилині, тобто вже в таборі, треба буде зробити пересунення, бо або батьки, або братчик зробив помилку і написав новакові неправильний ступінь.

Друки.

Комендант, в порозумінні з булавою та Окружною Таборовою Комісією, повинен устійнити, яких друків треба буде в таборі. Ці друки треба виготовити перед табором і привезти зі собою. Потрібні друки на табір: а/ друки звітів ланок, б/ друки звітів роїв і гнізд, в/ денний звіт чергового - може також бути в окремій книзі, г/ інші друки, котрі, на думку коменданта, чи булави, полекшать таборову працю, як щоденне точкування і т.д.

Бібліотека.

Майже кожна оселя має бібліотечку. Її треба перевірити перед табором та доповнити конечними матеріалами для братчиків, та книжечками до читання для новаків.

Назва табору.

Найперше треба довідатися, який є клич на цей рік. Вибрати одну або більше назв табору. Відповідно до запланованих назв запроектувати відзначку табору. Домовитися з пластовою крамницею, або із фабрикою, що гафтує відзнаки що до величини, кількості красок, кількості відзнак та їх ціни, а головне: впевнитися, що відзнаки будуть готові на час, коли в перший чи другий день табору їм перешлеться проєкт відзначки.

Можна ще зробити так: зробити готову відзнаку загального характеру, подаючи рік та назву оселі, а не табору, тоді така відзнака буде надаватися до кожної назви. Тоді відзнаки будуть виготовлені наперед.

Новаци не сміють виїхати з оселі без таборової відзнаки. Таборова відзнака, це нагорода за працю новака в таборі та доказ відбуття табору і цю відзнаку новаци повинні дістати даром.

Відзнаки ігрових комплексів та вмілостей можна замовити на початку табору, щоби пластова крамниця прислала ще перед закриттям табору. Можна ці відзнаки привезти зі собою, але тоді треба привезти більше відзнак вмілостей, бо не знати, до котрих скільки новаків зголоситься. Відзнак історичних гор привезти стільки, скільки є новаків по гніздах.

Спортовий виряд.

Не приїздити в табір без спортивного виряду! Перевірити, якщо це можливо, що залишилося з минулого року, та в якому стані. Спортовий виряд треба закупити дома та привезти зі собою. В малих доколичних містечках не все можна дістати, а те що є, є звичайно дороге. Спортовий виряд:

а/ м'ячі до відбиваник /один м'яч на 15 - 20 новаків/,

б/ кілька ком летів до кошиківки,

в/ кілька комплетів інших гор, як крікет, бемінтон, та інших гор, в котрих може брати участь кілька новаків.

Спортовий виряд не має бути знищеним за один табір, тому виряд треба зберігати та шанувати.

Виряд до майстрування.

У таборі новаци повинні багато майструвати. Майстрування найкраще переводити роями. Виряд до загального майстрування: ножиці /10 - 20 пар/, ножики не треба, бо новаци привезуть свої ножики - кишенькові до складання - такі найбільш безпечні, клей - 10 - 20 малих плящинок, кольоровий папір до витинанок, клейка кольорова, плястикова тасьма, патишки до клеєння коробок /кілька тисяч/, білий або кольоровий тонкий папір на складанки, плястика до плетення /для старших/ - найкраще купувати великими шпульками по 100-150 ярдів, та інше, що комендант знайде в дитячих крамницях - що надається на табір.

Виряд до вмілостей.

Всі заплановані вмілості точно перевірити, чого до котрої вмілості конечно потрібно. Напр. до вмілості Змагуна треба шахи, шашки, та доміна. Купити стільки комплетів, щоб група 8-10 новаків могла нараз грати. Виряд до вмілостей конечний. Без нього вмілості важко переводити, програма виглядає бідна та нецікава. Можна також доручити братчикам, що будуть переводити дані вмілості, закупити потрібний виряд.

Виряд до ігрових комплексів.

Отрок: 1 - 2 добрі луки та 6 гострих стріл, сильний шнурок /багато, на луки для новаків, декілька аркушів бронзового пакуноквого паперу на шоломи, можна купити срібний алюмінієвий папір, щоб

вбрати шоломи, клей, клейка тасьма.

Джура. Декілька аркушів бронзового пакуноквого паперу на козацькі шапки, кілька пакетів паперу, чорна крепа, - для прибрання шапок, один пакет червоної або зеленої крепи на шлики, та один моток вовни краски шликів на кутасики, картон або тоненькі дощечки на шаблі /шаблі можна також робити з грубших прутів/, клей, клейка тасьма.

Звідун. Декілька аркушів бронзового пакуноквого паперу на шапки-мазепинки, один аркуш-рольку паперу крепового голубого, клей, клейка тасьма, матеріял на кріси - тоненькі дощечки з котрих можна легко вистругати кріс /можна робити кріси з патиків відповідної форми/, шнурки чи плястику на ремені до крісів.

Прапорці.

Найкраще купувати фільц та грубі фільцові ручки. Тоді кожний братчик витне трикутний прапорець для роя та нарисує на ньому символ роя - не треба шити. Крім ройових прапорців прошу не забути про білі прапорці чистоти та гранатові прапорці нічної тиші.

Замість малювати на прапорцях, можна пробувати наклеювати клейку тасьму. Вона добре не тримає, але на короткий час буде добра.

Перед самим табором.

Хоча один із членів булави, комендант, або писар, або бунчужний, повинен приїхати на оселю хоча на один день наперед. Коли це зовсім неможливо, то хтось із них повинен бути на оселі рано, поки ще новаци почнуть приїздити.

Перший день табору треба перевести із взірцевим порядком, тому булава мусить бути в час, щоб все як слід підготувати, щоб завести порядок від першого дня. Заводити бажаний порядок другого дня вже є важко. Крім того батьки звертають увагу на перший день, бо який перший день, такий і цілий табір.

Таблиця оголошень мусить бути першого дня, а на ній всі бажані інформації для батьків і для новаків на час табору:

- а/ Список учасників по азбуці, із зазначенням, хто до котрого гнізда належить та до котрої кімнати призначений.
- б/ Список вмілостей до вибору.
- в/ Таборовий правильник - границі табору, відвідини табору, звільнення, які харчі можна мати в кімнатах, умовлені свистки, місця збірок поодиноких роїв/гнізд, коли треба вбирати однострій, а коли можна ходити в спортовому одязі, та все інше, що комендант уважає за потрібне подати.
- г/ Розпорядження відносно чистоти: не кидати сміття на землю, не ходити в брудному одязі, не вдягати піжами по спідній білизні, рано й вечером мити зуби, мити руки перед кожною їдою, беручи зі собою мило та рушник.
- г/ Гроші: Подати, скільки грошей новаківі потрібно, та кому ці гроші передати, новаківі чи братчикові. Пояснити, хто буде

під час табору тримати гроші новака /можна подати, чому/.
 д/ Повідомити, що новакам заборонено носити ловецькі ножі, а хто такий ніж має, хай відразу передасть додому. Новак може мати малий складаний ніжик до майстрування, котрий повинен лежати між вирядом. Ножик можна витягнути тільки за дозволом братчика. Ножик повинен мати ланцюжок, щоб не загубився.

На дверях кожної кімнати причепити спис, хто в цій кімнаті має бути. Також можна на ліжках прикріпити, чи поставити карточки, хто де має спати.

Кари.

В кожному таборі трапляються нечемні новаки. Тому треба мати заздалегідь уложені кари. Не можна вживати фізичних кар, навіть за дозволом батьків. Уживати тільки такі кари, котрі новак розуміє, - кари, що відбирають приємність. Устійнити, котрі кари може давати братчик, а котрі зарезервовані для коменданта. Обіцяну кару треба виконати. Братчики не повинні дарувати кару, котру новакові дав інший братчик. Не давати таких кар: відбирання їжі, довга стійка, стелення чужих ліжок, замітання кімнати, миття підлоги та інші чинності щоденного життя. Не можна бити, страшити, замикати в темній кімнаті. Не вживати надмірного спорту, як кари. Якщо конечно треба новака покарати, то крвати відразу по провині, не відкладати на другий день, щоб діти не нарікали, що їх даром карали. Коли братчик дуже поденервований поведінкою новака, то краще хай сам не карає, щоб не покарати за гостро, тільки хай відішле новака до гніздового чи коменданта, або хай почекає до кінця зайняття. Добрі кари:

- а/ Підчас зайняття посадити новака на 10 кроків від себе, але мати його на очах.
- б/ Відбирання приємности, як купіль, прогулянка, вогник, гри, теренова гра.
- в/ Відібрати певне число хрестиків.

Майже на кожній оселі є крамничка. Крамниця повинна мати речі щоденного вжитку, як мило до рук, мазаки та щітки до черевиків, пасту до черевиків, пасту до зубів, щітки до зубів, коробочки на мило, плястикові торбинки на прибори до миття, малі прибори до шиття, олівці, зшитки, коверти з листовим папером, поштові марки, ліхтарки та батарейки, частини однострою: скарпетки, хустки /тільки для тих, що загубили/, підсорочинки, та все інше, що комендант вважає за потрібне в крамниці.

Комендант повинен устійнити з управою оселі, коли крамниця може бути відкрита. Найкращий час є по обіді та по вечері. Також треба відкрити крамницю перед прогулянкою.

Новаки не повинні смітити на площі коло крамниці. Там повинен бути кіш на сміття.

Прапорці.

Перевірити, чи є прапорці з попередніх років. Якщо нема, то можна на швидку руку зробити прапорець із білого фільцу, та

прапорець із гранатового фільцу. До патика можна прикріпити шпанивками або цвяшками з великими головками. Крім тих загально зна-них прапорців можна заводити інші прапорці, як напр. прапорець ти-ші в ідальні, чистоти в ідальні та інші. Прапорці дістають рої. Прапорці повинні навчити новаків співпраці та відповідальности перед членами роя.

Гроші в таборі.

Та водиться в таборах, що новакі грошей не тримають самі, тому, щоб не губили, та ще й тому, щоб не бути спокусом для тих, котрі не дістали грошей від батьків. Найкраще, коли гроші тримає писар, або гніздовий. Після обіду чи вечері, писар чи гніздовий сідає близько крамниці та видає новакам гроші. На це потрібно окремої книги, щоб для кожного новака мати одну сторінку. Найкраще вписувати новаків по азбуці. Записувати дату, коли новак бере гроші. Коли новак купує річ, на котру треба більше грошей, записати, що новак купив.

Точкування.

Ще поки почнеться табір, треба устійнити точкування для табору. Устійнен точкування подати до відома братчикам, а також новакам, щоб вони знали, за що можна діставати хрестики, а за що риски.

Тому, що кожний комендант має свій спосіб точкування, подаю тут тільки загальні поради. Рій, як цілість, дістає точки за прапорці чистоти та тиші, за першенство у теренових грах, у грах роями, за добре чергування. При кінці табору всі точки додати та по різному поділити поміж всіх членів роя. При точкуванні роїв уживати не одну, або дві точки, але хоча п'ять.

Точкування найкраще записувати на окремій картці, що є на дверях кімнати. Можна мати окрему таблицю точкування роїв.

Поодиноких новаків треба точкувати на кожному кресці. Для добрих новаків - це нагорода, а для лінивих та байдужих - це заохота. Окремо точкувати зайняття гнізда - історичну гру. Це точкування провадить той, хто переводить ігровий комплекс. Він може точкувати і рої, і новаків. При кінці він дає перші місця за історичну гру.

Окремо точкувати змілості. При кінці братчик підраховує точки та визначає пергунів.

Всі інші зайняття належать до загального таборового точкування. Це точкування переводять братчики. Доброю пробою виказалося щоденне точкування. Кожного вечора братчик дає спис, або просто диктує писареві, хто скільки точок здобув. Можна також записувати, хто за що ці точки здобув. Це має бути в записнику братчика. Також добрим для новаків є, коли рано на молитві читають, хто скільки точок попереднього дня здобув. Новакам давати точки за: поведінку, особисту чистоту, точність, українську мову, гри, теренові гри /пергуні/, - за це давати по одній або дві точки. Крім того можна давати додаткові точки за працю для табору, іні-

ціятиву, зарадність, дописи до хроніки, рисунки до хроніки, виступи на вогниках, але тут треба назначити горішню границю точок, тобто максимум точок за це протягом цілого табору. Напр. за кожне з вичислених новак може дістати найбільше 10 точок, тобто за кожний раз давати 1-2 точки. Таких діл новак не виконує що дня, тільки час до часу. Тому раджу дати границю, бо я бачила таборову таблицю точкувань, де було вписано, що один новак за рисунки до хроніки здобув аж 30 точок. Це не було справедливо, бо й інші новаци рисували, але не так багато, може і не так гарно.

Коли заходить проблема браку місця на таблиці, то можна точкування записувати так: перша точка I, дві точки I, три точки I, чотири точки ж, а п'ять точок @. Тоді ще й легко буде рахувати - по п'ять. Так само можна собі порадити з рисками /мінусами/. Перша риска -, дві риски =, три риски =, чотири риски =, а п'ять =. Таке записування добре виглядає на таблиці точкування. Новаци скоро навчатся рахувати.

Новакам треба сказати, що за кожну риску новак тратить аж два хрестики. Тобто, коли новак має 10 хрестиків і 5 рисок, все це можна перекреслити червоним або кольоровим олівцем і новак починає наново збирати хрестики. Найкраще є при кінці табору підрахувати хрестики та риски.

Святкування іменин та уродин у таборі.

Таке святкування є гарним звичаєм. На котрій оселі ще цього не практикували, то варто почати. Найлегший спосіб, це викликати новака на середину, побажати йому в імені табору, а таборовики заспівають "Многая Літа". Комендант та його булава може завести своєрідний спосіб святкування і зробити це звичаєм оселі. Писра повинен мати спис новаків, що мають іменини чи уродини під час табору - у формі клаендаря.

Пригаду, що табір не є місцем запису дитини до Пласту. Табір є для новаків. Прихильники /без хустки/ не є ще новачками, і вони не повинні бути в таборі. Якщо Управа Оселі прийме неновака, то він у таборі нічого не скористає, бо крім таборової відзнаки йому не можна дати жодної іншої відзнаки.

Якщо хлопці кажуть, що вони самітники, то повинні показати комендантові лист від свого братчика - братчика для новаків самітників. Якщо хлопець не має такого листа, то він не є вписаний до новаків /хоча часом має і хустку і відзнаки/. Такого хлопця прошу ще під час табору зголосити до братчика самітників. Також пояснити батькам, що навіть самітник може належати до роя, тільки його треба вписати до Пласту.

Порядок дня.

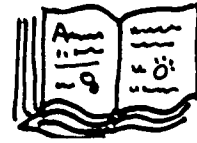
Це є стандартний порядок дня. Його вивісити на таблицях оголошень.

Год. 7:00 - 8:00	вставання, прорух, порядкування, миття, вбирання.
8:00 - 8:30	молитва, піднесення прапорів, наказ.
8:30 - 9:15	сніданок.

9:15	-	9:30	підготовка до занять.	
9:30	-	11:15	заняття.	1 3/4 год.
11:15	-	11:45	купіль.	
11:45	-	12:00	підготовка до обіду.	
12:00	-	2:30	обід, пообідня тиша.	
2:30	-	3:30	заняття.	1 год.
3:30	-	4:15	купіль.	
4:15	-	4:30	підготовка до підвечірку.	
4:30	-	5:00	підвечірок.	
5:00	-	6:30	заняття.	1 1/2 год.
6:30	-	6:45	підготовка до вечері.	
6:45	-	7:30	вечеря.	
7:30	-	8:00	індивідуальні заняття, гри.	
8:00	-	8:30	підготовка до молитви, миття.	
8:30	-	8:45	опущення прапорів, молитва.	
8:45	-	9:00	підготовка до сну.	
9:00	-	7:00	нічна тиша.	

ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?

Олександр КУЧЕРУК

КОЗАЦЬКІ ГЕТЬМАНИ

Українське козацтво протягом сторіч виробило власну організаційну структуру, на чолі якої стояв гетьман. Спочатку це був простий ватажок, якого обирали на певний час. Згодом, на основі звичаєвого права й практики, усталилися засади гетьманського врядування і влади з усіма атрибутами.

Польський король Стефан Баторій першим узяв на службу загін з шестисот козаків, затвердив гетьмана, встановив прапор, печатку.

Пізніше влада гетьмана поширилася не тільки на запорозьких козаків, а й на всю Україну. Полковий поділ та гетьманська влада проіснували до 1764 року. Протягом цього часу на гетьмана обиралися кількадесят осіб. Різні джерела подають відмінні переліки прізвищ, багато розбіж-

ностей у відомостях до 1648 року, тобто до гетьманування Богдана Хмельницького. Імена, прізвища, роки врядування в різних списках подаються часто-густо неоднаково.

Походження й значення слова ГЕТЬМАН останнє видання Української Радянської Енциклопедії тлумачить так: «Гетьман (польс. hetman, від нім. Hauptmann — начальник) 1) на Україні в 16—17 ст. начальник козацького війська; 17—18 ст. — правитель України і головнокомандуючий козацьким військом. До середини XVII століття влада гетьмана поширювалася лише на Запоріжжя». Треба додати, що в дослівному перекладі Hauptmann означає головний чоловік, старший, друге значення — отаман, старший військового загону тощо.

Проект пам'ятника П. Сагайдачному роботи Івана Гончара.

За іншою гіпотезою — «гетьман» походить від імені литовського князя Гедиміна (Гедимінаса).

Перші переліки гетьманів складали ще в XVII столітті і пізніше, ґрунтовніше це питання розробляли наприкінці XIX — на початку XX століть, коли сформувалася українська історична школа.

Варто назвати кілька таких джерел: «Хронологія високославних і ясновельможних гетьманів», складена в середині XVIII століття ченцем Густинського монастиря; перелічує гетьманів у своєму літописі Самійло Величко; подає їх список О. Рігельман у праці «Летописное повествование о Малой России и ея народе и козаках вообще»; складала переліки також останній київський козацький полковник А. Безбородько, київський митрополит Євгеній (Болховитинов). До відомих переліків критично підійшов М. Максимович. Найбільш повний і вивірний список подано в працях з історії України академіка М. Грушевського.

Портрет гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного. XVIII століття

Гетьман
ПЕТРО САГАЙДАЧНИЙ.

Гетьман
МИХАЙЛО ДОРОШЕНКО.

Гетьман
БОГДАН ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Гетьман
ІВАН ВИГОВСЬКИЙ.

Гетьман
ПЕТРО ДОРОШЕНКО.

Гетьман
МИХАЙЛО ХАНЕНКО.

Гетьман
ІВАН САМОЙЛОВИЧ.

Гетьман
ІВАН МАЗЕПА.

Гетьман
ЮРІЙ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ.

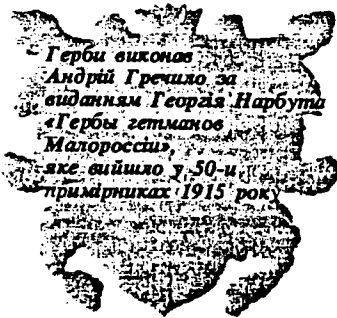
Правобережний гетьман
ПАВЛО ТЕТЕРЯ.

Лівобережний гетьман
ІВАН БРЮХОВЕЦЬКИЙ.

Лівобережний гетьман
ДЕМ'ЯН МНОГОГРІШНИЙ.

Гетьман
ІВАН СКОРОПАДСЬКИЙ.

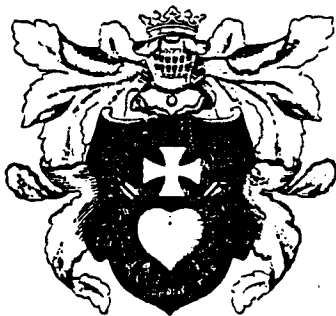
Гетьман (наказний)
ПАВЛО ПОЛУБОТОК.

Гетьман
ДАНИЛО АПОСТОЛ.

Гетьман
КИРИЛО РОЗУМОВСЬКИЙ.

З чого починається навчання? Кажуть, що навчання починають «з азів». А що це таке? «Аз» — це назва першої букви абетки — букви «а».

Абетка, азбука, алфавіт... Знайомі слова, правда? Означають вони те саме: це літери, поставлені у певному, усталеному порядку. А навіщо тоді аж три різні назви, коли це те саме? Але ж назви не однакові, тому треба до них придивитися уважніше.

Абетка — це а-бе-тка, а що таке «а», «бе»? Це перші дві літери, саме так ми їх вимовляємо: а, бе, ве, ге... А чому не а, б, в, г? Бо так вимовляти важко, незручно. От спробуйте замість бе, пе, ве, ге, де підряд вимовити: б, п, в, г, д. Кожного разу доводиться повітря набирати в груди, а потім виштовхувати його з себе разом з буквою. Тому люди здавна почали придумувати для букв назви, щоб їх легше було запам'ятовувати і вимовляти.

У Стародавній Греції дві перші літери мали назву альфа і бета. Пізніше греки почали вимовляти другу літеру як в і називати її віта. А ще пізніше альфа і віта, склавшись, дали алфавіт.

У слов'ян колись дві перші літери звалися аз і буки. Звідси — азбука.

Називати букви «повними іменами», щоб їх легко було запам'ятовувати, почали не стародавні греки. Першими були фінікійці — беручкі й винахідливі сусіди греків. Перша літера їхньої абетки скидалася на голову бика. От і назвали вони її алеф — «бик». Друга літера нагадувала будиночок. Вони назвали її бет — «дім».

Греки свою абетку запозичили у фінікійців. Узяли вони й назви перших двох літер, хоч і не знали значення слів алеф і бет. Пізніше ці назви трохи змінилися, от і вийшли з алеф — альфа, з бет — бета, віта.

Слово буки — слов'янська назва літери «б» — нагадує одне дуже знайоме слово — буква. Чи вони не родичі, часом? І чиї вони, ці слова? Слово буки прийшло до нас від германців. Означало воно у них і «букове дерево», і «дощечка з бука, на якій писали», і «літера, вирізана на буковому брусочку». У нас слово буки спочатку було лише назвою літери «б», а пізніше буква — назвою будь-якої літери.

Є ще таке слово — «буквально», тобто «точно», «буква до букви», «як сказано, так і є». Коли хтось каже: «Я змок буквально до нитки», то це значить, що на ньому сухого рубчика немає. А коли хтось каже: «Я буквально скам'янів від жаху», то це вже далеко не «буквально»!

ЯБЛУКА НА СТОВПЦЯХ.

Дядько Роман викохав садок. І в садку в нього справжні дива! На одній гілці яблуко сніжно-біле. А на сусідній — золотисте або й зовсім червонощоке, як циганка. Визирають яблука з-поміж листя, сміються до сонця, наливаються, спіють.

І от настає час, коли дядько Роман виходить із двору з великим тугим вузлом. З чистої білої хустки випинається боками щось кругле. Польова доріжка сіріє поміж стернями.

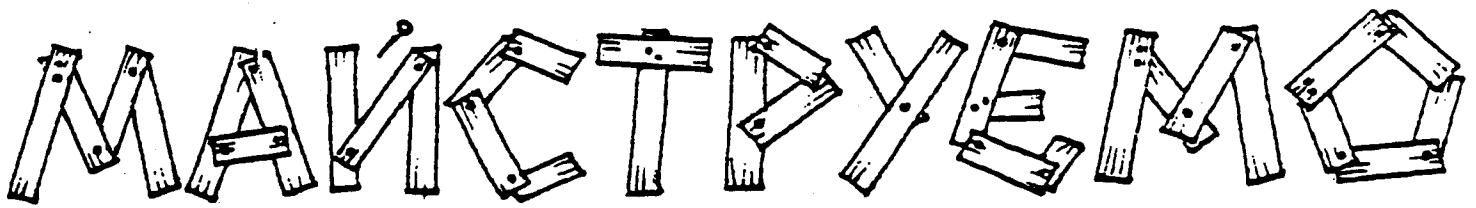
Дядько ступає, де менше пилюки, на хвильку зупиняється біля межового стовпчика і шугає рукою в загадковий свій вузол. З вузла з'являється яблуко. Та яке! Червонобоке, свіже, велике, просто мов сонце вранішнє.

Дядько, ніби милуючись, потримає його перед собою і кладе обережно на стовпчики, польова доріжка змінюється на очах. Сіра, буденна, в пилюці, вона стає зовсім іншою — лежить між стернями вже весела, празникова, вся наче засвітилась від яблук. Іде дядько Роман і вдає, що не помічає хлоп'ят, які, мов зайчата, причаїлися в бур'яні край дороги. Насправді ж він знає, що хлопчики-пастушки поблизу, що вони з хвилюванням ждуть — цілого півліта ждуть — цього незвичайного дня.

Біля одного стовпця дядько затримується трохи довше звичайного і, обернувшись, якийсь час дивиться на уквітчану яблуками дорогу. Ніби сам себе перевіряє: ну як воно в нього вийшло? І усмішка в нього добра, підбадьорлива. Та тільки він зникає за пагорбом, пастушки зриваються разом на ноги, щасливо мчать чимдуж від стовпця до стовпця і на льоту, як вершники, схапують яскраві дарунки, що для них так розкішно вродили на голих придорожніх стовпцях.

О. Гончар.

«МОРСЬКИЙ БІЙ»

Ви, звичайно, грали в «морський бій» і знаєте, яких зусиль треба докласти, щоб виявити кораблі «ворога». Цю захоплюючу гру можна електрифікувати, і тоді влучення у корабель супроводжуватиметься «вибухом» — засвітиться електрична лампочка від кишенькового ліхтарика. Та й сам пошук кораблів буде цікавішим.

Панель (рис. 27) зробіть з фанери завтовшки 5—7 мм. Її верхня частина розділена на два поля. Вони можуть бути різного кольору. Посередині панелі ставлять перетинку, щоб «противники» не могли побачити розташування кораблів один одного.

Кожне поле ділять на квадрати (рис. 28). Їх може бути 9 (як у нашому випадку), 16, 25 і більше. У квадратах закріплюють по два гнізда.

Можна використати малогабаритні розетки або зробити їх з жерсті. Одне гніздо квадрата обведіть чорним кружечком, а друге — білим або синім.

До панелі прикріпіть бічні стінки (з фанери). На одній із стінок встановіть два затискачі для вмикання джерела живлення. Зі споду панелі зробіть монтаж: чорні гнізда відповідного квадрата кожного поля з'єднайте проводом в ізоляції, а всі сині гнізда з'єднайте між собою і підведіть провід від них до плюсового затискача для вмикання джерела живлення.

З мінусовим затискачем з'єднують щупи — по одному на гравця.

Як і в звичайній грі, кожен корабель займає певну кількість клітинок-секцій: торпедний катер — одну, міноносець — дві, крейсер — три, лінкор — чотири.

Кількість кораблів, що беруть участь у грі, залежить від розмірів ігрового поля.

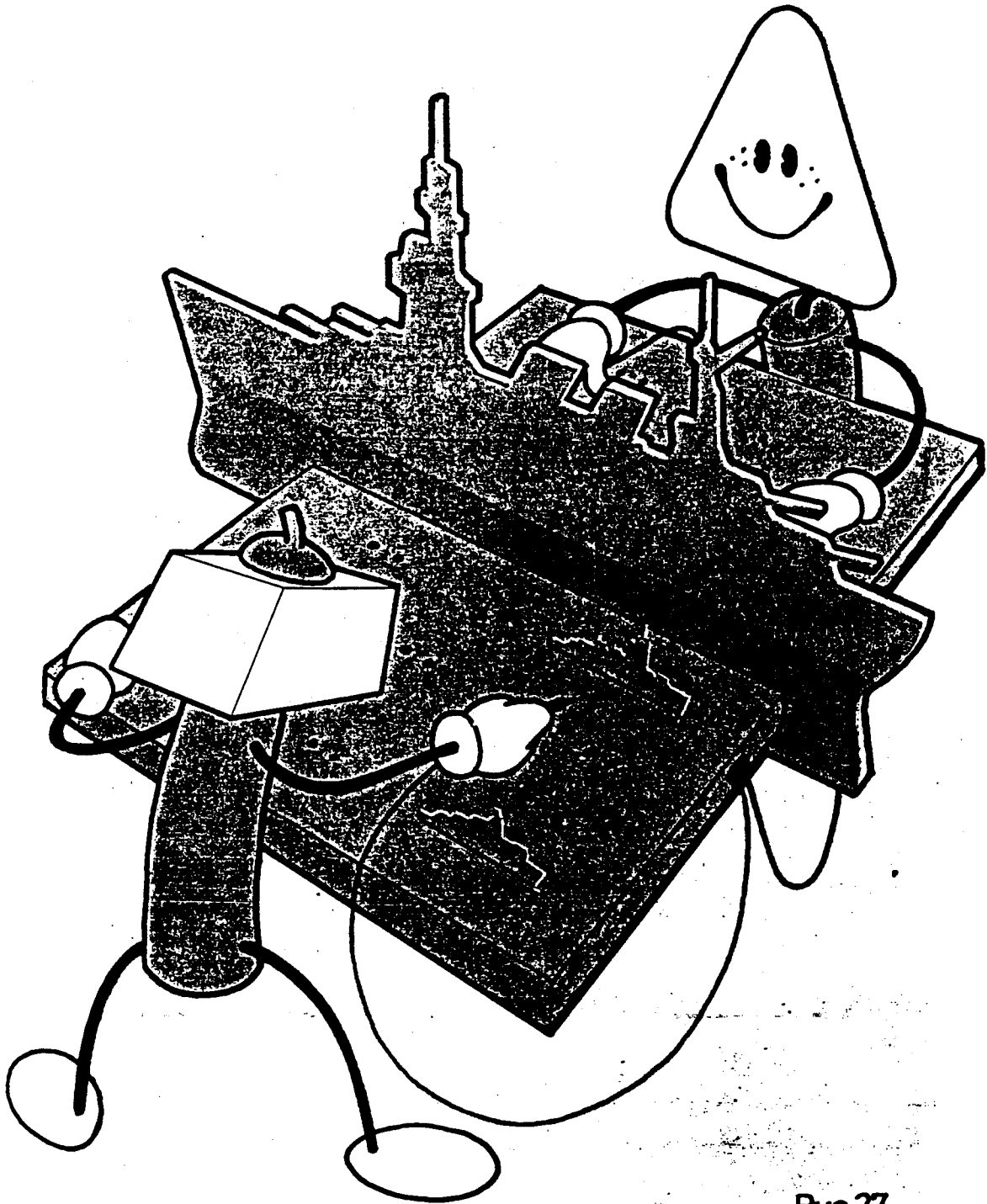
У кожен секцію корабля треба встановити електричну лампочку напругою 3,5 В або 6,3 В (ця споживає менше струму). Для цього до лампочки припаяйте з'єднувальні вилки з товстого мідного дроту. Вилки мають щільно входити у гнізда панелі.

Для живлення пристрою можна використати батарейку від кишенькового ліхтаря (3336) або три послідовно з'єднаних елементи 373 — вони працюватимуть довше. Але найкраще жити гру від електроосвітлювальної мережі через знижувальний трансформатор з напругою на вторинній обмотці 3,5—6 В при силі струму в навантаженні не менше 0,33 А.

Якщо хочете, намотайте такий трансформатор самі. Треба мати трансформаторне залізо Ш 16 або Ш 20, товщина набору пластин 20—25 мм.

Первинну (від мережі) обмотку в 2200 витків зробіть з проводу марки ПЕЛ або ПЕВ діаметром 0,1 мм, а для вторинної (знижувальної) намотаєте 35—50 витків такого самого проводу діаметром 0,4—0,5 мм.

Все готове, можна грати. Розмістіть кораблі на своєму полі — вставте лампочки у відповідні гнізда. Той, хто починає гру, має доторкнутися щупом до чорного гнізда, обраного

для пострілу квадрата (звичайно, на своєму полі) і сказати при цьому: «Постріл».

Якщо у «противника» у цьому квадраті розміщений корабель або його частина, засвічується лампочка і «противник» говорить: «Влу-

чив», виймаючи одночасно лампу з гнізда цього квадрата. Можна стріляти ще раз. Якщо гравець не влучив, постріл робить «противник». Отже, правила ті самі, що й у звичайній грі.

Запам'ятайте: доторкатися можна тільки до чорних гнізд, інакше буде коротке замикання джерела живлення.

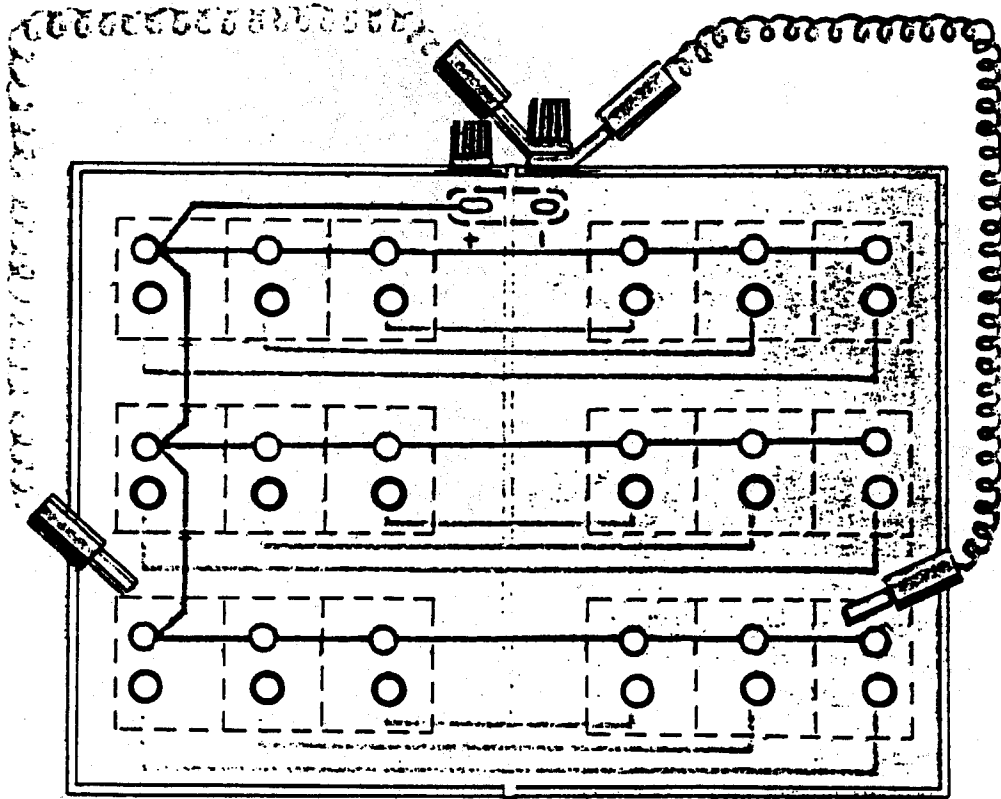

Рис.28

ПРИЛАД ДЛЯ ПІДВОДНИХ СПОСТЕРЕЖЕНЬ

Тих, хто захоплюється спостереженнями за рибами й рослинами під водою, сподіваюся, зацікавить саморобка, показана на рис. 29. Вона складається з трубки і скляного диска діаметром 8—12 мм. Трубку можна склеїти з картону і покрити її лаком у кілька шарів зовні і зсередини, щоб вона не розмокла у воді.

Скляний диск закріплюють у трубці за допомогою замазки або пластиліну. Якщо опустити кінець готової трубки з човна або містка під воду, можна буде спостерігати за життям підводного світу.

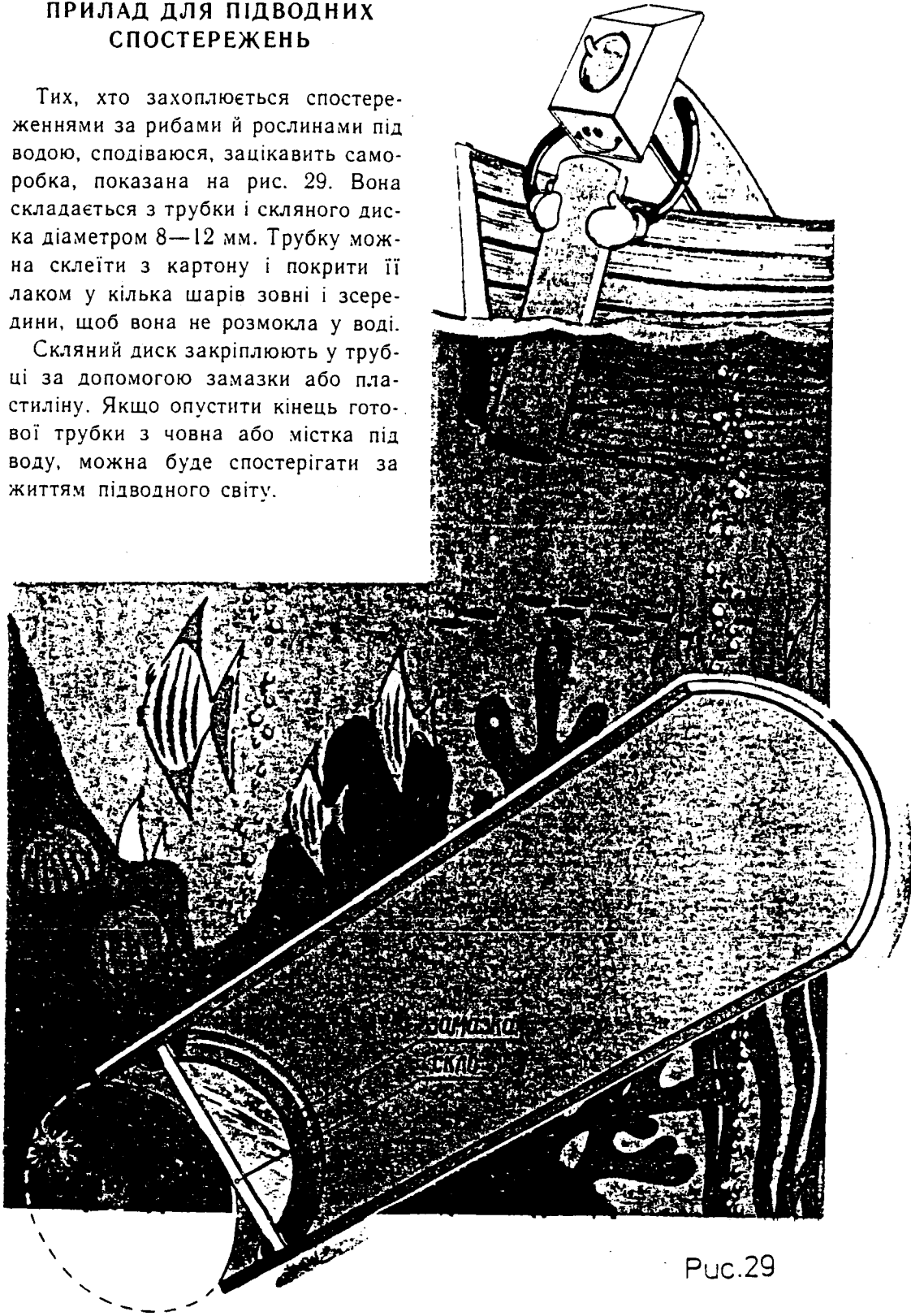

Рис.29

АКВАРІУМ ДЛЯ РИБАЛКИ

Цей пристрій стане у пригоді тим, хто любить рибалити з човна. Прикріплений до транця (так називається плаский зріз корми) човна, він служитиме акваріумом для пійманої риби.

Основний матеріал для виготовлення акваріума (рис. 30, 31) — дошки завтовшки 18—20 мм. Можна використати і багатошарову фанеру такої самої товщини. Спочатку вирізають задню стінку і прикріплю-

ють по краях її бруски. Потім випилюють бічні фігурні стінки і прикручують їх шурупами до брусків задньої стінки. Зверху до бічної і задньої стінок прикріплюють (також шурупами) панель з прямокутним отвором. По краю отвору прикручують до панелі планку, на якій встановлюють дві металеві петлі. До петель кріпиться кришка з ручкою. Кришка має повністю закривати прямокутний отвір у панелі.

Наступний етап — прикріплення сітки. Можна використати металеву

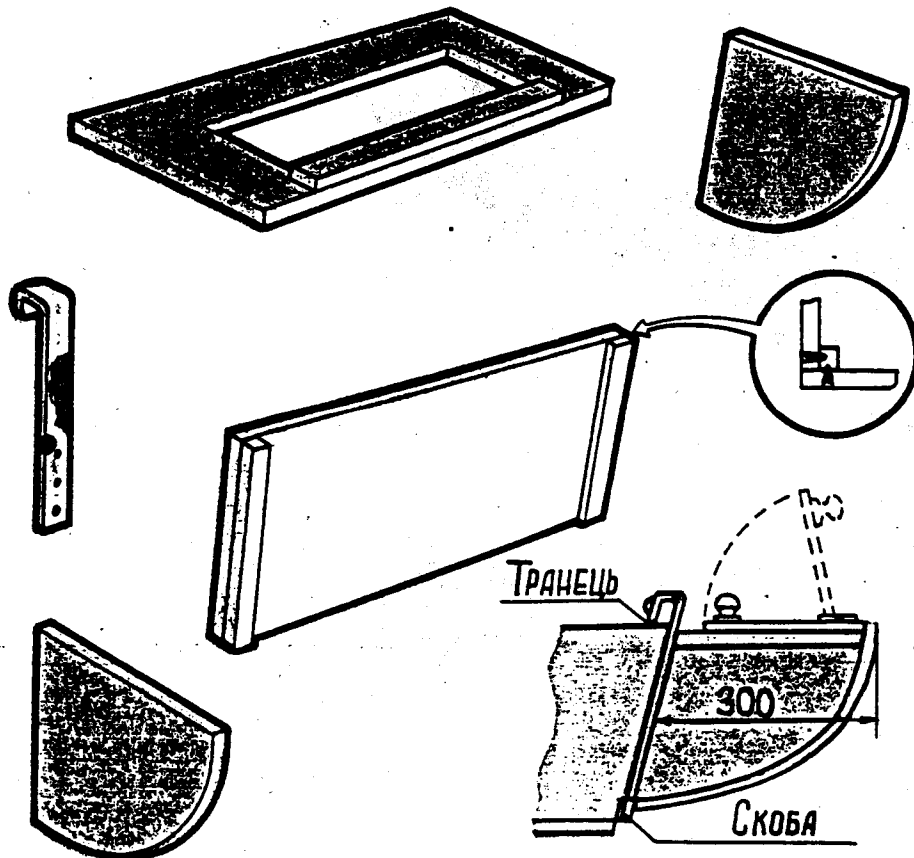

Рис.30

сітку з вічком 6—7 мм. Один з довгих кінців сітки прикріплюють до панелі за допомогою металевої планки і шурупів. Такою самою планкою прикріплюють сітку до фігурної поверхні бічної стінки, натягують сітку і таким самим чином прикріплюють її до другої бічної стінки. В останню чергу прикріплюють другий кінець сітки до низу задньої стінки акваріума.

Краї сітки, що виступають за планки, відрізають ножицями і зачищають напилком.

Після цього прибивають до задньої стінки тримачі акваріума, вирізані з металу (сталі) завтовшки 5—6 і завширшки 20—25 мм. Верхні кінці тримачів загинають так, щоб акваріум можна було вішати на транець човна. Акваріум не коливатиметься і не битиметься об човен, якщо нижні кінці тримачів щільно входять у скоби, прикріплені до транця у відповідних місцях. Крім того, для більшої надійності у заготовках тримачів свердлять отвори діаметром 8—10 мм, у які вставляють штифти.

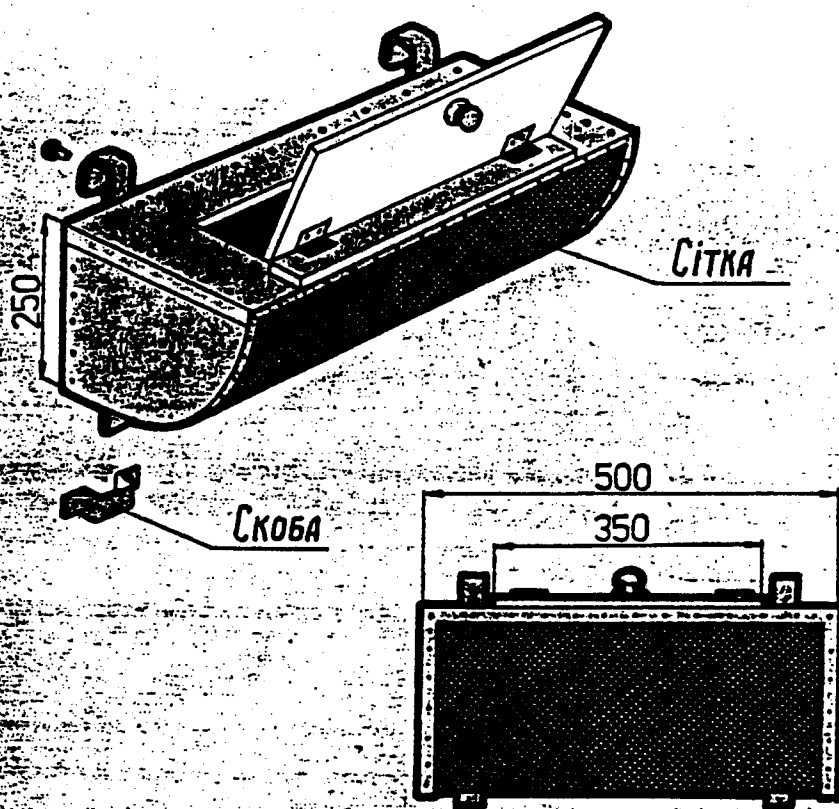

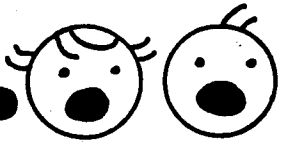
Рис. 31

Борис Іванов
/"Док-цок, Молоток..."/

Діти Співають

23

ПУСТИ МЕНЕ, МАМО

Пустити мене, мамо, до табору,
До сонця, до волі, до простору!
Пустити ж мене, мати
З Пластом мандрувати,
З Пластом мандрувати
До табору.

Сиділа б при ватрі кожен вечір
При любій розмові молодечій.
Гляділа б досхочу
Як зірки мигочуть,
Як тріскає ватра
Кожен вечір.

Вставала б я, мамо, рано-вранці,
Бігла б я по воду по полянці.
Бігла б я по воду
До річки, до броду,
До річки до броду
Рано-вранці.

Стояла б на стійці по наказу,
Всю ніч не здрімнувшись ані разу.
Хоч лячно і темно,
Стояла б я певно,
Стояла б я певно -
По наказу.

Вернула б я, мамо, із табору,
Привезла б я силу із собою.
Привезла б я силу
До нового чину,
До нового чину
І до бою.

НОВАЦЬКИЙ ШЛЯХ

Усі ми новаки в таборі
Стаємо в лави з радістю в очах,
А наша пісня у просторі
Лунає грімко по лісах, полях.
Несеться пісня ген, у гори,
Де зеленіють дужі дерева,
Де нам пташок щебечуть хори,
Де нам шепоче квітка і трава.

ПРИСПІВ: Від ранку до вечора
В таборі лунає спів,
Щоднини йде жваво наша гра
В таборі новаків!

В таборі, в Пасічній, у горах
Живемо дружньо-плем'я новаків.
Тут казку темний ліс говорить,
Тут вогник наш весело розгорів.
Орлята ми, сини природи,
Нам любий труд, веселий кожний змаг,
Нас не злякають невігоди,
Ми горді всі на наш новацький шлях!
ПРИСПІВ

Новацький Танок

ВЕСНЯНКИ - ГАГІЛКИ

А ВЖЕ ВЕСНА

А вже весна, а вже красна
Із стріх вода капле (3 р.)
Молодому козакові
Мандрівочка пахне (3р.)
Ой поїхав козаченько
У чистеє поле (3 р.)
За ним, за ним дівчинонька:
Вернися соколе (3 р.)

ТАМ ЗА ТИХИМ ДУНАЄМ

Там за тихим Дунаєм
Вівчар вівці зганяє
О (6 р.), вівчар вівці зганяє
Вівчар вівці зганяє
На молодців моргає.
О (6 р.), на молодців моргає.
Гей ви, хлопці-молодці,
Перекажіть дівоньці
О (6 р.), перекажіть дівоньці:
Нехай вона замуж йде-
Вона мене не діжде.
О (6 р.), вона мене не діжде.

ЯГІЛ - ЯГІЛОЧКА

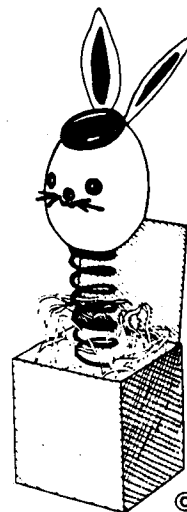
Ягіл-ягілочка, Ягайлова дочка,
Устала ранесенько, вмилася білесенько.
Ягіл-ягілочка, Ягайлова дочка,
Квіточки назбирала, віночок заплітала.
Ягіл-ягілочка, Ягайлова дочка,
На вулицю вийшла, як зіронька зійшла.
Ягіл-ягілочка, Ягайлова дочка,
Вибери собі дівчину, як червону ю калину.

ЖУЧОК

Ходить жучок по долині
А жучиха по ялині.
Грай, жучку, грай, небоже,
Най ти Пан-Біг допоможе.
На жучкові черевички,
А сам жучок невеличкий.
Грай, жучку...
На жучкові жупан ясний,
А сам жучок дуже красний.
Грай, жучку...
А хто хоче жучка мати,
Мусить йому паски дати.
Грай, жучку...

ВЕРБОВАЯ ДОЩЕЧКА

Вербовая дощечка, дощечка,
Ходить по ній Насточка, Насточка.
На всі боки леліє, леліє,
Звідки милий наспіє, наспіє.
Привезе їй чоботи, чоботи
Київської роботи, роботи.

Гуси

Діти вибирають з-поміж себе двох — матку і вовка. Матка женє всіх останніх учасників, своїх дітей, у поле, а потім, усівшись на певній віддалі, за лінією, яка називається городом, кличе своїх дітей:

- Гуси, додому!
  - Задля чого?
  - Вовк за горою.
  - Що він робить?
  - Гуси скубе.
  - Які?
  - Сірі! Сірі!
- Гуси волохаті,
Тікайте прямо до моєї хати!

Гуси біжать в город, а вовк перебігає їм дорогу і намагається кого-небудь зловити. Коли вовк зловить за лінією, то його гуси б'ють крилами, і пійманого за лінією гусеняти він не бере до себе; пійманих же на шляху до городу забирає і садовить їх усіх разом. Гра продовжується доти, поки вовк не переловить усіх гусей.

Лис

Побравшись за руки, всі стають у коло, а один з учасників гри, по вибору, стає за лиса і йде в середину. Коло подається то вправо, то вліво з піснею:

Ха-ха, ха-ха, гі-гі-гі!
Лис зловився в капкані.
Качки, кури, голуб'ята,
Тіштесь, смійтесь, гі-гі-гі!
Злодій лис у капкані.
Ой, ой! Вирвавсь — утікайте:
Тепер в його страшно злість,
Кого зловить, того з'їсть.

Коли проспівують усю пісню до кінця, то швидше розбігаються на всі боки, а лис ловить. Кого піймає, той стає лисом, і гра починається спочатку.

СІРИЙ КІТ

Гравці стають в ряд, один за одним, беруть один одного за пояс і ходять у різному напрямку: і прямо, і колом, і в'ються. В цей час між одним з гравців — сірим котом, який стоїть першим і водить усіх, — і тими, що стоять у ряду за ним і зветься мишами, відбувається такий діалог:

- А є миші в стозі?
- Є!
- А не бояться ката?
- Ні!
- Ой як кіт поворушить,
То всіх мишей подушить!

З цими словами всі розбігаються, кіт ловить мишей: кого зловить, той стає котом. Гра починається спочатку.

Звідки ти?

Бігають навколо дівчинки, у якої зав'язані очі, торкають її злегка з усіх боків, щоб не знала, кого ловити. Між ними відбувається такий діалог:

- Звідки ти?
- З Яворова.
- Чия ж ти?
- Ковальова.
- Бувай здорова, ковальова! Бувай здорова, ковальова!

На чім стоїш?

Цей же діалог відбувається, коли жмури-ться хлопець.

- На чім стоїш?
- На шпильках.
- Чому тебе не колють?
- Бо я в червоних чобітках.
- А хто тобі їх робив?
- Стефанко.
- Біжи, біжи! Лови його!

Самодіяльна

29

Гра

ТРИ БРАТИ /Сербська народня казка/

Давно, давно колись жили собі три брати: Петро, Степан і Марко. Вони були бідними сиротами та жили в малій хатині на краю ліса. Недалеко їх хатини росла найкраща груша в усьому краю. Брати гордилися нею та опікувалися цим деревом.

Одного дня брати побачили стареньку бабусю, яка сиділа під грушею. Марко, наймолодший з братів, підійшов до неї та й питає:

Марко: Чи можемо, бабусю, вам чимось допомогти?

Бабуся: Ой, я така голодна і спрагнена. Подаруйте мені хоч одну вашу грушечку.

Марко: Прошу, бабусю! Ці дві грушки мабуть найкращі. Їжте на здоров'я!

Бабуся з'їла одну грушку, а другу завинула обережно в хусточку та сховала до кишені:

Бабуся: Спасибі вам, хлопці, за ваше добре серце. Тепер я хочу вас нагородити. Ходіть зі мною!

Петро, Степан і Марко пішли за бабусею і аж прийшли до глибокого й широкого озера. – Бабуся звернулася до Петра та питає його:

Бабуся: Чого ти бажаш? Скажи лише, а все тобі сповниться.

Петро: Я хотів би, щоб уся вода в цьому озері перемінилася у вино та щоб усе це вино було моє.

Тільки він це сказав, як вся ця вода перемінилася у вино. Зразу з'явилися робітники, які черпали вино з озера та наливали його у великі бочки.

Бабуся: Все це, Петре, твоє. Залишайся тут і будеш багатим.

Бабуся попровадила Степана і Марка далі, аж прийшли вони до великої поляни на якій сиділа велика зграя голубів. Бабуся звернулася до Степана і питає:

Бабуся: Чого ти бажаш? Скажи лише, а все тобі сповниться.

Степан: Я дуже хотів би, щоб усі ці голуби перемінилися в корови і щоб всі ці корови були моєю власністю.

Відразу після його слів голуби змінилися в корови, а при них – появилися люди, які їх доїли та з молока виробляли сир і масло.

Бабуся: Все це твоє тепер, Степане. Залишайся тут і будеш багатим.

Бабуся попровадила далі самого Марка, аж прийшли вони до великого й гарного міста. Бабуся звернулася до Марка та й питає:

Бабуся: Чого ти, сину, бажаш? Скажи мені, а все тобі сповниться.

Марко: Я хотів би одружитися з наймудрішою і найкращою жінкою на світі.

Бабуся: Тоді ти мусиш одружитися з князєвою дочкою. Вона наймудріша і найгарніша і живе якраз у цьому городі.

Тоді бабуся вийняла грушку з кишені та наказала Маркові:

Бабуся: Подаруй цю грушку князівні та попроси князя, щоб віддав свою дочку тобі за жінку.

Бабуся попровадила Марка у княжий терем. Якраз тоді багатий боярин приступив до князівни і подарував їй срібний плащ, покритий різними дорогоцінними прикрасами.

Боярин: Князю! Бажаю одружитися з твоєю дочкою!

Слідуючий підступив до князівни молодий князенко. Він подарував їй різьблену шкатулку з перлами, діамантами та золотими перстнями.

Князенко: Князю! Прийми мене як гідного мужа для твоєї дочки!

Тоді підступив Марко. Несміливо подав він свою грушку князівні та поклонився князеві.

Марко: Ваша Милосте! Хоч я бідний парубок, та люблю вашу дочку і хочу одружитися з нею.

Князь: Не можу вирішити - з ким має моя дочка одружитися.

На це озвалася бабуся:

Бабуся: Князю! Нехай всі три вони - боярин, князенко та Марко посадять зернятка винограду. Завтра вранці - чия рослина зародить, нехай той буде твоєї дочці за мужа.

А князь на це каже:

Князь: Згода!

І так всі три посадили виноград. А рано виноградна лоза, яку посадив боярин, виросла трохи та була вкрита кількома листками. Виноград князенка виріс більший і навіть зацвів. Маркова виноградина була втрое вища, вся покрита листям, з-поміж якого вилискувалися пахучі гробна винограду.

Князь справив велике весілля для своєї дочки, на якому були і боярин, і князенко. А по весіллі бабуся покликала Марка і каже:

Бабуся: Твоє бажання, Марку, здійснилося. Ти одружився з наймудрішою і найкращою жінкою у цілому краю. Але ти далі бідний, та мусиш повернутися до своєї хатини і там скромно жити зі своєю жінкою.

Так і сталося. Марко з князівною повернувся до своєї хатини, а бабуся відійшла з тих сторін.

Проминуло так декілька років. Коли вліті стали дозрівати овочі по садах і бабуся побачила стиглі грушки, пригадала собі трьох братів. Передягнулася знову в одяг жебрачки і пішла шукати їх. - Біля глибокого і широкого озера зустріла вона Петра тай каже:

Бабуся: Пане добродію! Я така спрагнена. Дайте мені трішки напитися вашого вина.

Петро: Я свого вина не даю жебракам. Іди геть звідсіля!

Бабуся: Тобі не належиться оце багатство, яке я тобі подарувала. Вільше не будеш багатим.

І в цю хвилину вино перемінилося у воду і все Петрове багатство зникло з очей і він став бідним, як передше.

Бабуся пішла далі, аж при великій поляні зустріла вона Степана, який її не пізнав.

Бабуся: Ласкавий пане! Дайте мені хоч крихітку сира чи кусок хліба з маслом. Я така голодна!

Степан: Мій сир лишє для багатих і тих, які заплатять за нього. Не годук жебраків! Іди собі геть!

Бабуся: І тобі не належиться усе це добро, яким я тебе нагородила. В ту ж мить корови перемінилися в голубів, які швидко полетіли геть, а Стефан залишився бідний, як був колись.

Бабуся пішла далі, аж прийшла до хатки, де жили Марко з князівною. Вони побачили її здалека вже і вийшли їй на зустріч. Запросили її до своєї хатини та пригощали тим, чим могли.

Князівна: Простіть, бабуся, що не можемо чогось кращого вам дати, але це все, що маємо в хаті - ось кусок хліба і чиста вода з кринички.

Марко: Прошу, бабуся, з'їжте ще ці грушки! вони найкращі в цілому краю!

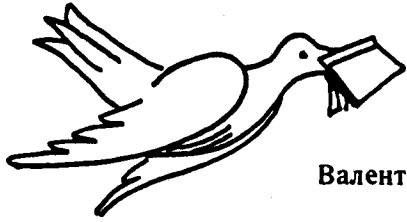
Бабуся: Дякую вам, діти! Тепер за ваше добре серце і ваше милосердя - хочу вас нагородити.

В цій хвилині мала хатка перемінилася у пишну палату, в якій було все, чого душа бажала. Марко і князівна стали багатими понад міру. Незадовго Петро і Степан прийшли відвідати свого брата в малій хатинці. Які ж вони були здивовані, коли побачили тепер пишний палац і велике багатство у ньому.

Коли ж Марко почув, що сталося з ними, - прийняв їх до себе, але загадав їм одну роботу.

Марко: Тепер, мої брати, мусите добре пильнувати цю грушу, бо вона найкраща в цілому краю, і грушки з неї - найсмачніші в цілому світі!!!

ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА

Валентина Дуб

БДЖІЛКА

Виручив Василько з біди бджілку.

Бджілка хотіла напитися — і впала в бочку з водою. "Тону! — дзижчить. — Тону!"

Василько кинув на воду листочок. Вилізла на нього бджілка, обсушила крильця та й полетіла...

Покликала мама Василька вечеряти. Поставила на стіл молоко, мед, хліба нарізала.

Ість Василько, прицмокує. А мама й каже:

— Це меду тобі назбирала та бджілка, що ти її врятував.

— Одна бджілка — й стільки меду! — здивувався Василько.

— А вона всім, всім бджілкам розповіла, от вони й на старалися. Добра звістка швидко по світу лине.

Ніна Мудрик-Мриц

БУДЯК

А я собі іду...
Травичка пестить ніжки,
Будяк ось, на біду,
Наставив гострі ріжки;

Мене він поколов
Та плакати не буду,
До мами побіжу,
Про будяка забуду.

НЕБЕЗПЕЧНЕ «ЯБЛУКО ДИЯВОЛА» — КАРТОПЛЯ

— Не вірите, що про мене — звичну, буденну Картоплю, можна отак сказати — «яблуко диявола»? Ви тому мені не вірите, що нічого про мене не знаєте!

— Ну, перестаньте, тіточко Картопелько! Яка з вас таємнича, небезпечна рослина? І чого ми про вас не знаємо?

— А знаєте ви про те, що мене аж тричі відкривали? А про те, що я — королівська квітка? А про те, що я була заборонена церквою? Не знаєте! А одразу ж «звична», «буденна»...

— Та гаразд вже, гаразд, не гнівайтесь, тітонько!

Ми ж не хотіли вас образити! Ліпше розкажіть про все по порядку.

— З чого б почати? Ага, з відкриттів. Вперше мене відкрили індіанці. Дуже давно. Це було так. Високо в горах Південної Америки вони побачили дивну рослину: вона мала гіркі на смак «ягоди» і на гілках, і на корінні. Індіанці назвали цю рослину папа.

...У ті віддалені від нас, покриті мороком тисячоліть часи змучені голодом жителі цих гірських місць змушені були їсти навіть гіркі бульби дикої папи, коли вже не було нічого іншого.

Незабаром індіанці помітили, що промерзла папа втрачає свій неприємний гіркий смак. Тоді вони почали заморожувати зібрані бульби, а потім, ледь одігрівши їх, обдирали шкірку і їли. Але як їх зберігати? Як тільки теплішало, бульби розмерзалися і починали гнити. Тоді індіанці спробували цю заморожену, а далі відігріту й обчищену папу сушити. Тепер її вже можна було зберігати і робити запаси їжі.

Цю нову їжу індіанці назвали **чуньо**. Безліч разів рятувала **чуньо** індіанців від голодної смерті у невражайні роки.

— Вони папу збирали в горах чи вже садили самі?

— Звісно, що садили — поряд з квасолею та кукурузою, обробляли, доглядали. А від цього всього бульби у папи поступово ставали більшими і не такими гіркими.

Так вперше відкрили картоплю.

— А варуге?

— Варуге мене відкрили іспанці. 1536 року в індіанському селищі Сороката з'явилися розвідники іспанської військової експедиції. Побачивши оз-

броених чужинців, індіанці розбіглися і поховались. У покинутих житах солдати знайшли, крім уже знайомих їм кукурузи і квасолі, ще щось нове: якісь «борошністі корені, добрі на смак» — так згадував пізніше один з учасників експедиції.

Знайдені «корені» нагадували іспанцям земляні гриби — трюфелі. Цим словом вони й назвали мене. Так я стала **таргуфоло**.

— Іспанці, мабуть, привезли додому ці **таргуфоло** і почали їх розводити і їсти?

— Ні, все було зовсім не так. Привезти-то мене привезли, але... Церква в Європі оголосила заморські бульби «чортовими яблуками» і заборонила їх. І скрізь, де вже люди познайомилися з картоплею, церква забороняла її. Так було й у Франції. І довго б ще не їли французькі картоплі, якби не Антуан Пармантьє.

— А хто він і що він зробив?

— Кажуть, що він був агроном-любитель. Точно відомо, що він мав город, на якому одного разу

посадив картоплю так, щоб ніхто не бачив, що він садить. Адаже картопля була заборонена церквою і вже майже забута.

Пармантьє хотів зацікавити навколишніх селян своїм городом. Для цього він найняв солдатів охороняти город. Проте солдати робили це якось дивно: вдень вони його пильно охороняли, а вночі тихо і мирно спали! Навколишні селяни, побачивши сторожу, вирішили, що на городі посаджені якісь надзвичайно цінні рослини. Вночі, коли солдати спали, селяни закрадалися у город і викопували посажену картоплю. Ховаючись, вони садували її на своїх городах. А Пармантьє якраз на це й розраховував: він хотів, щоб люди познайомилися з картоплею!

Коли «заборонена» картопля зацвіла, Пармантьє подарував букет квітів королю Франції Людовику XVI. Король прикрасив гілочкою картопляного цвіту свій одяг. Так квіти картоплі увійшли в моду. За одну гілочку цих скромних і непоказних квітів платили часом і по десять золотих монет.

Селяни, які жили навколо Парижа, почали вирощувати картоплю — спочатку як квіти на продаж, а згодом — як їжу.

Французи не забули Пармантьє. І сьогодні в Парижі є «Академія Пармантьє». Це група людей — кухарів і власників ресторанів, — які дуже люблять картоплю. Вони обмінюються рецептами приготування різних страв з картоплі і всіляко поширюють ці рецепти серед населення Франції. Вони — продовжувачі справи Пармантьє.

Довго не наважувалися садити картоплю і в Німеччині. Віра в те, що це «чортові яблука», глибоко вкоренилася. Королям доводилося силою вводити картоплю і карати селян, які не хотіли садувати її. Так почалося третє відкриття картоплі.

— Чи давно знають картоплю на Україні?

— Вважається, що вперше картоплю у нас посадили у 1805 році на Харківщині. Проте картопля була відома ще запорізьким козакам. Вони, мабуть, привозили її зі своїх походів.

— То як же папа-таргуюфо стала картоплею?

З італійської мови таргуюфо потрапило до німців, які й зробили з нього слово картофель. Далі слово потрапляє до поляків, які його вимовляють трошечки інакше — картофля, а вже від картофлі до картоплі — один крок.

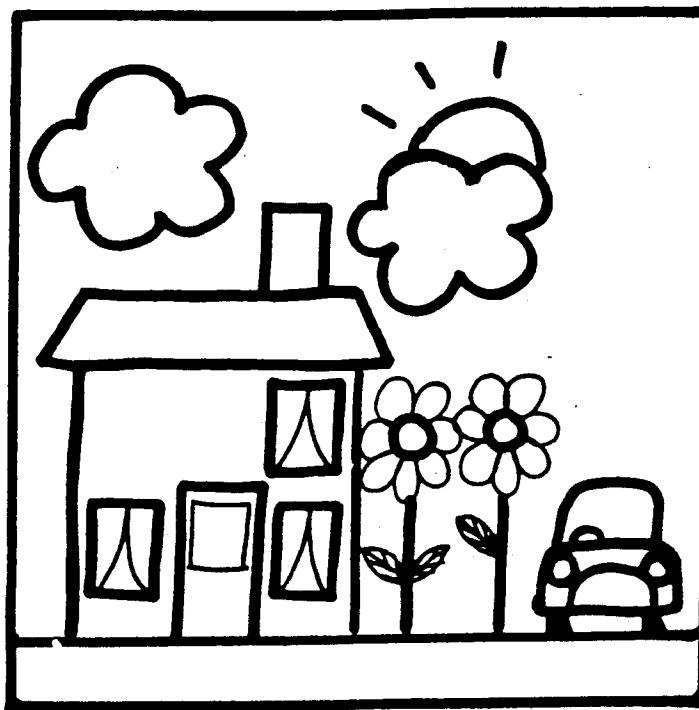
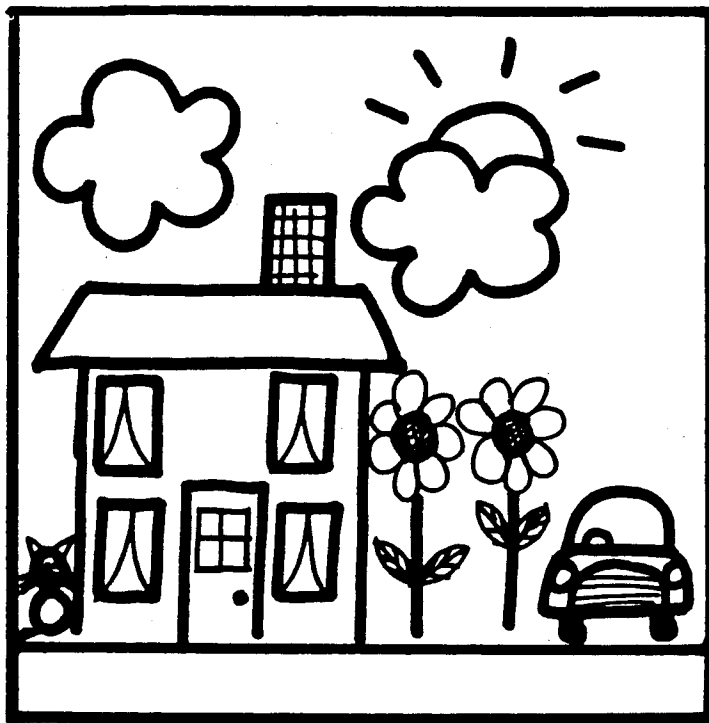

РОЗГАДАЙТЕ ?

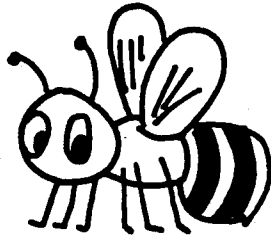
ЯКА ТВОЯ СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ?

Ці два рисунки виглядають однакові, однак в них є десять різниць.

Знайди їх!

/"Не Сря"/

ПРИКАЗКИ

СВІЙ РОЗУМ МАЙ, А В ЛЮДЕЙ ПИТАЙ.

(Прислів'я і приказки).

За одного вченого дають десять невчених.

Вчення — світ, а невчення — тьма.

Книжка вчить, як на світі жити.

Мудрим ніхто не вродився, а навчився.

Вік живи — вік учись.

Не кажи — не вмію, а кажи — навчусь!

Чого Івась не навчився, того й Іван не знатиме.

Хто людей питає, той і розум має.

Розуму не позичиш.

І сила перед розумом никне.

Голова не на те, щоб тільки кашкет носить.

Не на користь книжку читать, коли вершки лише хапать.

Око бачить далеко, а розум — ще далі.

Розумній голові досить двох слів.

ПЛАСТ
ОРГАНІЗАЦІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ
У АВСТРАЛІЇ

PLAST
UKRAINIAN
YOUTH ASSOCIATION
IN AUSTRALIA

Крайова Пластова Старшина PLAST FEDERAL EXECUTIVE

РЕФЕРЕНТ УПН: СТ.ПЛ. І.ЦАБАНЮК

YOUTH LEADERS COORDINATOR: I. CABANIUK 48 KIRKHAM RD. DANDENONG 3175 VIC AUSTRALIA
TEL. 03 792 1902

КРАЙОВИЙ ЗЛІТ УЛАДУ ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА /УПН/

Крайовий Зліт Новацтва відбувся на пластовій оселі "Сокіл" біля Мельборну в днях від 22го грудня, 1991р. до 2го січня, 1992р., підчас Ювілейної Міжкрайової Зустрічі. В цей час проголошення незалежної України Клич Злету був, "Ми ростем, ми надія народу".

Злет був запланований Крайовою Пластовою Старшиною яка покликала в слідуєчому складі:- Комендантка Злету і Комендантка Підтабору Новачок була ст.пл.Ірина Цабанюк, Комендант Підтабору Новаків був пл.сен.Ігор Лисенко.

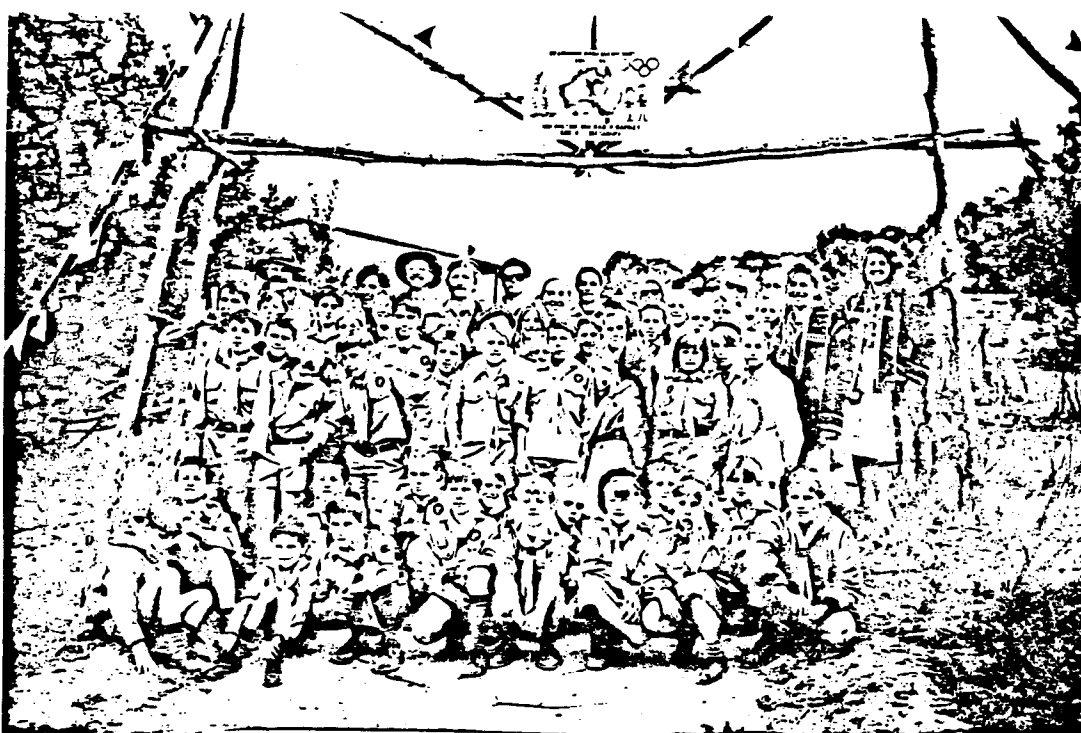
Булави Підтаборів були такими:-

Підтабір Новачок /25 новачок/, бунчужна-пл.юн.Наталка Цимбалюк, Писарі-пл.юн.Христина Хотар і ст.пл.Петруся Цабанюк, член булави-ст.пл.Галина Кметь.

Підтабір Новаків /27 новаків/, бунчужний-ст.пл.Даріян Лисенко, члени булави-пл.сен.Ігор Осідач, пл.сен.Петро Гоголь, ст.пл.Роман Берник, ст.пл.Павло Ваврик, і ст.пл. Данило Семків.

ІНСТРУКТОРИ: пл.сен.Онуфрій Цабанюк/прогульок/, пл.сен. Оксана Тарнавська /співи/, пл.сен.Таня Венгринович і пл.сен.Ірина Лисенко та пл.сен.Стефа Нойгебавер/Ручних робіт/, і пл.сен.Богдан Красуляк /першу допомогу/.

Відкриття Злету започатковано молебнем котрий відправив Преосв. Владика Кир Іван, а потім відбувся офіційне відкриття на збірковій площі. Новацтво уставившись у традиційному півколі разом із сестричками і братчиками та з інструкторами творили чудову

.... кольоритну картину. Комендантка Злету -ст.пл.Ірина Цабанюк коротким словом повідомила що підчас Злету будуть переведені Олімпійські гри, з уваги на те що Міжнародна Спортова Олімпіада відбудеться в цьому році 1992.

Програма Злету була цікава і різноманітна, разом із сестричками і братчиками новацтво вибралося на одноденну прогульку на море, ловили рибу, їздили на конях. Рівнож, брали всі участь в спортових змаганнях, плаванні, співі і майструванні та ручних роботах. Програма була переведенна згідно з Олімпійськими традиціями та в Олімпійському дусі.

Як і кожного року, новацтво відвідало всіх присутніх таборовиків з традиційною коядою. Опісля всі новачата забавлялися на "діско" відзначаючи зустріч латинського Нового року.

На закриття Злету були надані різні нагороди. Слідуючі новачата виграли змагання "Table - tennis " і отрималі чаші:-Андрій Буць, Оленка Пекар, Маріян Ярник, Таня Ковальчук, Андріян Макогон, і Крістал Холонін. Новачка Христина Бобурко і новак Андрійко Матишак одержали нагороду за взірцеву новацьку поставу підчас Злету. Табір був успішний і осягнув свої головні цілі.

Комендантка Злету по короткім слові побажала всім Веселих Свят і Щасливого Нового Року і добрих успіхів в шкільництві. Усі прощалися поміж собою бажали один одному щасливого повороту додому.

Крайова Пластова Старшина дякує всім членам булави та спеціально Інструкторам за їхню взірцеву пластову поставу та совісне виконання своїх обов'язків. Сестричка Петруся Цабанюк/Гр./

Сірі Орли пишуть...

...Ми вийшли зі станиці Волинь і створили свою рівненську станицю. ... Людей підбираємо до себе прискіпливо - стараємося підшукувати тих, які б мали відповідний інтелектуальний і культурний рівень. Після таких пошуків ми знайшли ще 2-х бажаючих бути новацькими впорядниками. Приступаємо тепер до формування ще двох новацьких роїв. Так що скоро у нас буде створено гніздо з 4-х роїв.

Маємо вже 3 юнацькі гуртки. Особисто ми займаємось з гуртком юнаків "Характерники".

Ще одна приємна новина: нам виділили в Народному Домі велику гарну кімнату під Пластову Домівку. Декілька днів тому закінчили в ній ремонт.

Відсвяткували зимові свята, які ми провели дуже гарно. По-перше, свято Св. Миколая. Це була ціла вистава з Чортами, Ангелами, збиточниками і слухняними дітьми і, звичайно, Св. Миколаєм, який приніс чемним дітям чудові книги.

Святвечір у нас пройшов теж цікаво. Вирішили дотримуватися всіх народних звичаїв: принесли в кімнату запашного сіна, зробили кутю, коляду, 12 пісних страв. Всі пластуни були вбрані в національні строї. Читали Євангеліє від св. Матвія про народження Христа. Співали колядки. Кожен запалив свічечку і ми згадали всіх пластунів і пластунок, побажали їм всього найкращого. Описати докладно все просто неможливо, але всі були в якомусь піднесенні від значимости свята - говорили тихше, як завжди, бо над нами незримо літали душі наших предків і це всі відчували.

На Різдво Христове ми з новаками підготували вертеп (висилаємо до "Готуйсь" фотографії з новацького вертепу. Сподіваємося, вони Вам сподобаються). Виступали з вертепом перед батьками, а потім нас запросили на товариство "Просвіта". Всі були дуже задоволені, бо новаки грали від душі і дуже артистично. Взагалі, за той час, відколи наші діти прийшли до Пласту, вони досить суттєво змінилися. Зникла в них сором'язливість, натомість стали більше розкутими, цікавими, розкриваються все повніше і повніше. Сестрички, майже всі, пишуть вірші, казки, створюють ребуси. Ми висилаємо Вам невеличку частину їх робіт для "Готуйсь". Думаємо, що всі оцінять, які в нас талановиті діти.

Не раз ми в рої "Бджілки" ставили самодіяльні гри на основі казок, писаних нашими новачками. Це завжди дуже захоплює. А "Хрущики", як істинні українці, люблять читати й інсценізувати козацьке життя, малювати славних січових лицарів.

У великій пригоді нам стала література, яку ми отримали на вишкoлі у Славську. Проте, крім цього, стараємося підшукувати матеріяли скрізь, де можливо.

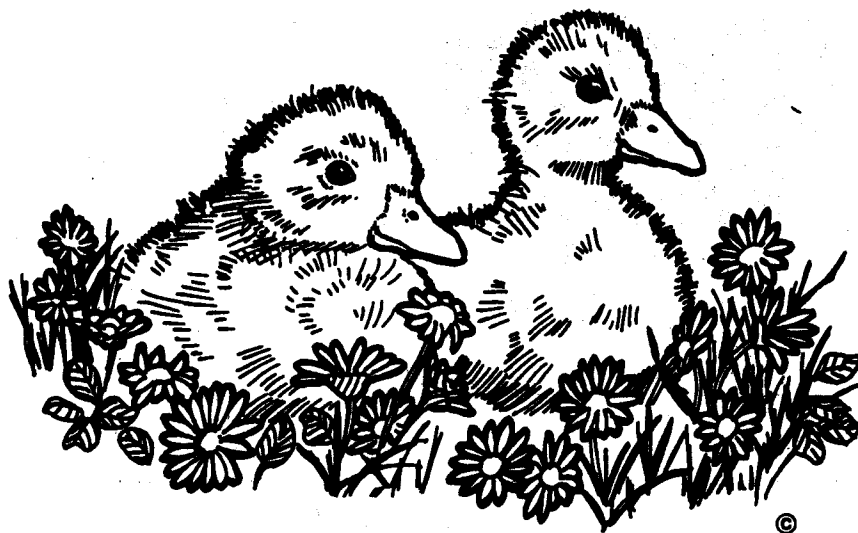
Передаємо до 'Готуйсь' декілька ігор, які не зазначені в новацькому збірнику. Може, іншим новакам вони так само любляться, як і нашим. ...

С К О Б І Г О Т У Й С Ї

З палким привітом до Вас та щонайкращими побажаннями:

подруги Олеся Омельчук і Оксана Заліпська з Рівного

ВІД РЕДАКЦІЇ: Привіт з успіхами! Матеріал призначений для 'Готуйсь' передано. Як приємно читати про так успішну працю! Закликаємо братчиків і сестричок в усему світі теж писати нам про те, що у Вас діється.

ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, — ЩО Є УЛАД ПЛАСТОВОГО НОВАЦТВА?

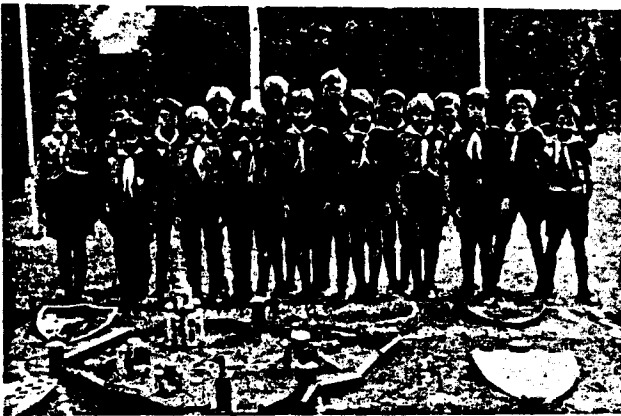
Гніздо

Сьогодні буде мова про гніздо та Улад Пластових Новаків (УПН-ів) Новачок (УПН-ок).

Гніздо творять 2-4 рої. У гнізді кожній рій змагається за найкращі осяги у своїй праці. Коли йдуть на прогулянку, то можуть виграти теренову гру, чи найкраще співати, здобути найбільше умілостей чи вимог до проб, чи зробити найбільше "добрих учинків".

І гніздо має також свою назву, що відповідає назвам роїв — наприклад, "Пташата", коли рої мають назви пташок.

На чолі гнізда є братчик чи сестричка, гніздовий чи гніздова. Гніздо має своє чергове число, що записане у реєстрі крайового пластового проводу. Там теж записана діяльність кожного

ХІ-те Гніздо "Степові Звірі", Торонто у таборі гнізда. Гніздо має свою відзнаку-знамено, з яким виступає на святкових збірках.

Усі новаки й новачки, які живуть в Канаді, Америці, Австралії, Аргентині, Великобританії та Німеччині^x творять Улад Пластових Новаків і Новачок. Тож усе новацтво — це великий гурт українських дітей, які готуються стати

x/а тепер теж в Україні, Польщі, Чехословаччині

пластунами - юнаками чи юначками. Щоб бути справжнім новаком чи новачкою, не вистане тільки бути записаним у члени роя чи носити однострій, навіть точно відвідувати сходи, але треба бути такою українською дитиною, поведінкою якої радіють усі. УПН — це така школа, в якій діти вчаться жити з іншими, яка помагає їм вирости здоровими, розумними, щоб стати в майбутньому "цвітом і красою України".

МОЯ МОВА.

Все в тобі з'єдналося, злилося — як і поміститися в одній! — Шепіт зачарований колосся, поклик із катами на двобій.

Ти даєш поету дужі крила, що підносить правду в вишину, вченому ти лагідно відкрила мудрості людської глибину.

І тобі рости й не в'януть зроду, квітувати в поемах і віршах, бо в тобі — великого народу ніжна і замріяна душа.

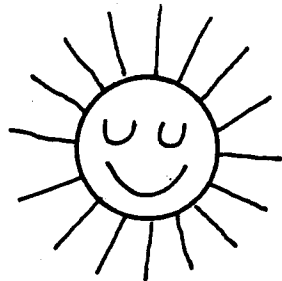
В. Симоненко.

Чобітки

В мене є чобітки -
Скороходи.
У садок, до луки,
На городи -
Носять скрізь мене ті чобітки,
Лиш дзвенять по сніжку підківки.
Злетів до ріки в перегонці,
Замочив чобітки
В ополонці.
Мати лас: "Не йди до ріки!"
Я кажу: "Занесли чобітки".
- Платон Воронько

Орляча Розвага

43

УСМІШКИ

У РЕСТОРАНІ

Що це за порядки?! У борщі плавають мухи! Попросіть директора ресторану!

— Директора немає. Пішов обідати до сусіднього ресторану.

КЛОПІТ ДИРЕКТОРА

— Пані секретарко! Вишліть до мене додому телеграму, щоб донька хоч на хвилину перестала говорити по телефону... Я маю справу до дружини...

НА ЧОРТІ

— Тітко Ксеню, ви на чорті приїхали?

— Не розумію тебе, дитино...

— Як же ж! Як ви тільки подзвонили, татко сказали: Знов чорт везе тітку Ксеню...

/ "Жіночий Світ" /

ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ

Листи для Мудрої Сороки слати на адресу Редакції /див.: II стор. обкладинки/ з допискою: "Для Сороки".

ДОРОГА СОРОКО!

Чому братчик Кульбас не годен зорганізувати більше новаків? Роксоляна

ДОРОГА РОКСОЛЯНО!

Бо вони ще замалі, щоб зрозуміти, що таке "целібат". Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

На нашій таборі було прямо неможливо перевести якусь програму, бо батьки приїздили кожного дня і перешкаджали. Як це розв'язати? Сестр. Ева

ДОРОГА СЕСТРИЧКО ЕВО!

У таборі мають бути визначені дні відвідин і батьків треба заздалегідь поінформувати про це. Найкраще мати відвідини в суботу пополудні й цілий день у неділю. В інший час на відвідини не дозволяти. Батькам слід пояснити, що їхні відвідини в інший час перешкаджають у переведенні програми і не дозволяють дітям виробити своєї самостійності. Також треба відрадити батьків від привозу своїм дітям до табору солодощів і т.ін. Малій дитині може бути дуже прикро, коли вона бачить, що товаришеві привезли ласощі, а вона сама нічого не дістала, бо до неї ніхто не приїхав. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Мій рій "Зайці" хотів би дружитися з роєм новаків в Україні. Як за це братися? Ігор з Нью-Йорку

ДОРОГИЙ ІГОРЕ!

Звернися до своєї подруги станичної, а вона Тобі допоможе. Недавно були пов'язані "братні Станиці" власне для таких акцій. Нью-Йорк є братньою Станицею Львова. Ото ж Ти можеш дістати адресу для контакту з роєм новаків у Львові. Те саме відноситься і до інших Станиць. Станичні одержали адреси для контактів зі своїми братніми Станицями. Сорока

Ж Ж Ж

ДОРОГА СОРОКО!

Я хотів би стати членом "Орлиного Круга". Як я можу сконтактуватися з провідником "Орлиного Круга"? Максим

ДОРОГИЙ МАКСИМЕ!

Провідницею Орлиного Круга є Сіра Орлиця Людмила Дармограй. Листа для неї можеш переслати на адресу "Вогню Орлиної Ради". Сорока

З М І С Т

ВІД РЕДАКЦІІ.....	1
МУДРІСТЬ СІРИХ ОРЛІВ.	
До Питання Історичних Ігрових Комплексів - Теодосій Самотулка.....	2
Передтаборова Підготовка й Порядок Дня в Таборі - Сірий Орел Надя.....	4
ЩО РОЗКАЖЕМО НОВАЦТВУ?	
Козацькі Гетьмани.....	12
Аз, Буки і Букви.....	15
Яблука на Стовпцях - О. Гончар.....	16
МАЙСТРУЄМО - Борис Іванов	
"Морський Бій".....	17
Прилад для Підводних Спостережень.....	20
Акваріум для Рибалки.....	21
ДІТИ СПІВАЮТЬ	
Пустяки Мене, Мамо.....	23
Новацький Шлях.....	23
НОВАЦЬКИЙ ТАНОК: Веснянки - Гагілки	
А вже Весна.....	24
Там за Тихим Дунаєм.....	24
Ягіл - Ягілочка.....	24
Жучок.....	24
Вербовая Дощечка.....	24
ІГРОВИЙ КУТОК - Володимир Бойко	
Гуси.....	25
Лис.....	26
Сірий Кіт.....	27
Звідки Ти?.....	28
На Чім Стоїш?.....	28
САМОДІЯЛЬНА ГРА: Три Брати.....	29
ІЗ ПРИРОДНИЧОГО ЗАПИСНИКА	
Бджілка - Валентина Дуб.....	32
Будяк - Ніна Мудрик-Мриц.....	32
Небезпечне "Яблуко Диявола" - Картопля.....	32
РОЗГАДАЙТЕ?: Яка Твоя Спостережливість?.....	35
ПРИКАЗКИ.....	36
ВІСТІ З АВСТРАЛІЇ: Крайовий Зліт Уладу Пластового Новацтва.....	37
СІРІ ОРЛИ ПИШУТЬ.....	40
ЦІКАВЕ ЗВІДУСІЛЬ	
Чи Ви Знаєте, - що Є Улад Пластового Новацтва?.....	42
Моя Мова - В. Симоненко.....	42
Чобітки - Платон Воронько.....	42
ОРЛЯЧА РОЗВАГА.....	43
ПОРАДИ МУДРОЇ СОРОКИ.....	44

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Пожертви на фонд В. О. Р.:

Пл. сен. Яро Гладкий склав на наш журнал 125.00 дол. Разом досі він пожертвував 205.00 дол.

Щиро Дякуємо!